

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Udsigt over Verdens-Krøniken fornemmelig i det Lutherske Tidsrum

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 272. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1817_309A-txt-shoot-idm7260/facsimile.pdf (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Udgykkelse drog Wilhelm ind i London. Her lod han sig overdrage Regentskabet indtil et frit Parlament kunde samles, og af dette blev han, efter 1689 endel nyttig Tvist, valgt til Konge med samme Rettigheder som hans Formænd. Skotsland fulgte snart Engellands Exempel, og da den tappe Dunder seirende faldt, adskiltes de Hjergr-Stotter der havde reist sig for Jakob, men senere gik det med Irland, hvor Starholderen Turkonel, en Papist, trodsede, og blev snart underkøttet af Kong Jakob selv, hvem Frankerig udrustede paa det Bedste. Wilhelm fandt det nødvendigt selv at gaae did, Kongerne 1690 mødtes ved Slane = Broe, Wilhelm vandt, Jakob flydte over Havet, og næste Aar maatte Irland underkaste sig.

Saa snart Wilhelm var blevet Engellands Konge, stræbde han at forene alle de øvrige Føstlands-Magter mod den der var ham farligst, og drev Spot med Ret i Europa, Frankerig nemlig.

Stor var virkelig Faren, som fra dette Hjørne truede Europa, og her var da Steedet til at kaste et indtrængende Blik paa Frankmændenes Beskaffenhed og Vilkaar, naar man kun var det voren. Men, ligesom det paa den ene Side udfordrede flere Aars vedholdende Anstrængelse naar at gennemlæse blot det Vigtigste af hvad der hører til et saa aldrende, beskæftiget og snakkomt Folks Historie, saaledes var det vel

umuligt man derved et blev stort Klogere paa deres Ejsbne og Vidskabsbed, thi der hører saare meget til at samle Aoner som der lægges Bind paa af adlyrede, og endnu mere til at opbæge deres Sammenhæng, som aabenbar kun er til i Lusten, i Indbildningen; og kun der er den Punkt hvor Frankmænd skede sammen, den point d'honneur, man altid har angivet som Frankmændens Kendemærke. Har man nu, som det virkelig synes, Ret heri, da følger unægtelig deraf, at Frankmændenes Aand er, ganske alvorlig talt, Bind, og deres Begjæring Hvervel-Bind, saa at man for at forstaae deres Færd, maatte forstaae sig langt bedre end de selv paa Bind og Veir, som dog naturligt viis er det Eneste de med Held har stræbt at udvikle og forklare. Istedetfor altsaa at ville forklare Frankerigs Historie som andre Landes, Noget der er saa umuligt, som at bringe Frankmænd til at ligne andre Folk, skal Krøniken kun vise at det var Bind hoormed de foer, og lade dem forklare sig selv. Eigesom nu hint lader sig bevise ved at betragte deres Sprog, Klogt og Dvæt i Sandheds Lyd, saaledes viser det sig selv deri, at aldrig har Frankerig kunnet herske uden i jammerlige Tider, aldrig har Frankmænd kunnet indtage noget Folks Aand, men har kun i dens Graværelse gjort Bind, hedske brast deres Bærf og Vælde som en Hobbe, saasnaart det skulde staae for en Aand. Saa i

den ydre, og saa i den indre Verden. Vi veed, at selv i Karl den Stores Dage var det kun raadne Stammer Francker kunde kaste, Lybsterne fældte sig selv, Danske og Normanner spottede den mægtige Keiser, og svang Svæben over hans Børn. Korstogens Historie giver lignende Vidnesbyrd, Europas Forsatning i det femtende Aarhundrede kjende vi, og dog var det kun Italiener Franskmænd kunde beseire, for Schveitsers Kanden hæiede de sig dybt siden de bukkede for den ved Basel, og selv mod det deelte Lybkland kunde Frands den Første intet udrette. Ligesaa enig er man om at det var Wind med det Parisiske Universitets Herredomme i Scholastikens Dage, og saasnart Kanden kom, fik man det at see. At det nu ligeledes var Wind med Frankerigs Bølge og Frankerigs Wiisdom i Ludvig den Tiortendes Dage, det fik man og at see, kjøndt det med Wiisdommen varede en Stund, fordi Kanden sov haart, og Wind gif for Kænd, saalænge det varede.

Hvorledes det saae ud i Europa ved den Westphalske Freds Tid, have vi seet et Glimt af i det foregaaende. Ingen Kænd rørde sig da i Europa, uden den onde Kænd som i Engelland lavede sig til Kongemord, og den forsvandt med Cromvel endnu før Ludvig blev myndig, Spanien var saa asvmægtig, at selv Portugal havde revet sig løs, Lybkland sov paa Fredstractaten tildeels under Frankerigs Vinger, og Holland

